

ZP-08/26-USL/08

Załącznik nr 1 do SWZ

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

Usługa badawcza „Migracje powrotne do województwa łódzkiego. Potencjał korzyści dla regionalnego rynku pracy”

1. Przedmiotem zamówienia jest usługa badawcza „Migracje powrotne do województwa łódzkiego. Potencjał korzyści dla regionalnego rynku pracy” (analiza desk research, 3 wywiady FGI, 1030 wywiadów CAPI).
2. Wymaga się, aby oferta obejmowała całość usług badawczych. Przedmiot zamówienia nie może zostać podzielony, gdyż taka czynność wpłynęłaby negatywnie na jego rezultat. Przedmiotowe zamówienie dotyczy całości badania i oparte jest na jednolitej koncepcji. Finalny raport z badania powinien uwzględniać wyniki wszystkich zrealizowanych w ramach usługi etapów, które z kolei powinny być przeprowadzone chronologicznie w ściśle ustalonej kolejności oraz przez jedną kadrę, która opracowuje koncepcję badawczą. Ponadto bardzo trudno byłoby skoordynować działania podejmowane przez Wykonawców realizujących poszczególne części zamówienia, co mogłoby zagrozić prawidłowemu wykonaniu zamówienia. Podział na części nie byłby także korzystny ze względów ekonomicznych.
3. CELE BADANIA
  - a) Próba oszacowania rozmiarów zjawiska reemigracji, w tym reemigracji zarobkowej (powrotnych migracji zarobkowych) do województwa łódzkiego, włączywszy w to planowane / potencjalne migracje powrotne;
  - b) Ocena potencjału zatrudnienia reemigrantów na rynku pracy województwa łódzkiego
    - b.1. prezentacja możliwości zatrudnienia reemigrantów w obrębie województwa łódzkiego oraz poza jego granicami;

ul. Wólczańska 49
90-608 Łódź

tel. 42 632 01 12
tel. 42 638 91 30/39

funduszeUE.wup.lodz.pl
wup.fel@wup.lodz.pl

Fundusze Europejskie
dla Łódzkiego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- c) Charakterystyka planów zawodowych migrantów powrotnych do województwa łódzkiego
  - c.1. w tym również tych związanych ze zmianą miejsca zamieszkania
- d) Przegląd umiejętności i kwalifikacji zawodowych migrantów powrotnych napływających do województwa łódzkiego
  - d.1. stworzenie katalogu możliwości wykorzystania na obecnym rynku pracy województwa łódzkiego zdobytego na emigracji doświadczenia zawodowego oraz umiejętności czy kwalifikacji zawodowych
- e) Wskazanie i omówienie czynników motywujących do reemigracji do województwa łódzkiego
  - e.1. zbadanie związku pomiędzy decyzjami o migracjach powrotnych mieszkańców województwa łódzkiego a możliwościami świadczenia pracy w modelach zdalnym bądź hybrydowym na rzecz pracodawców działających poza województwem łódzkim
- f) Diagnoza usług/działań skierowanych do migrantów powrotnych związanych m.in. z pośrednictwem pracy czy wsparciem zatrudnienia na rynku pracy województwa łódzkiego
- g) Stworzenie katalogu zjawisk społecznych towarzyszących reemigracji zarobkowej; w odniesieniu do sytuacji społecznej i gospodarczej województwa łódzkiego.

Utworzenie w 2009 roku Regionalnego Obserwatorium Rynku Pracy jako komórki badawczej Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP) w Łodzi wynikało z różnych motywów, wspólnie jednak ukazujących zasadniczy kierunek ewolucji stosunku publicznych służb zatrudnienia do różnych sposobów gromadzenia i przetwarzania danych statystycznych.

Wcześniej instytucje tej sfery dopuszczały posługiwanie się w swych analizach niemal wyłącznie zbiorami danych pozyskiwanych wskutek całościowych (pełnych), całkowicie standaryzowanych badań strukturalnych realizowanych w ustalonych cyklach według przyjętego a priori programu. Taki model gromadzenia danych ma swoje niezaprzeczalne zalety. Z heurystycznego punktu widzenia najważniejszą z nich jest zapewnienie możliwości dokonywania bezpośrednich porównań w czasie i przestrzeni. Otrzymuje się w ten sposób szczegółową i (metodologicznie) rzetelną informację o tym, jak elementy struktur analizowanych zbiorowości zmieniały się w danym, przyjętym okresie. Ma to ogromne znaczenie dla planowania polityk rynku pracy o różnym stopniu szczegółowości tak na poziomie krajowym, regionalnym, jak i lokalnym. Ale duże, standaryzowane badania dynamiczne mają też i swoje wady. Zbiory zmiennych, na których opierają się ich modele analityczne, jakkolwiek nie były by obszerne, są jednak skończone. Przy próbie przyjęcia perspektywy diachronicznej może skutkować to tym,

że uzyskane wnioski nie będą trafne wskutek tego, że istotne uprzednio cechy analizowanej populacji uległy marginalizacji, a pojawiły się inne, których badacze nie uwzględnili podczas tworzenia modeli. Z tego samego powodu nie jest też możliwe w ramach takich badań pogłębianie poszczególnych zagadnień poniżej poziomu, jaki gwarantuje sztywny zestaw istniejących już, zestandaryzowanych cech zmiennych.

Pomocnym w takich sytuacjach rozwiązaniem jest realizacja badań celowych; jednorazowych; nakierowanych na zdiagnozowanie konkretnego problemu, który w danym momencie jawi się badaczom. Zalety takich badań to przede wszystkim dowolność wyboru tematu, w zależności od określonych potrzeb informacyjnych, a także – co poniekąd z tego wynika – możliwość ustalania optymalnej relacji między tematem, celami oraz metodą badań. Główną zaś wadą ich jest to, że uzyskane wnioski mogą być w ograniczonym tylko zakresie (i przy znacznej dozie ostrożności) porównywane z wnioskami z innych badań – nawet tymi o podobnej tematyce.

Oczywiście dla uzyskania optymalnych rezultatów poznawczych idealną z punktu widzenia analityka jest sytuacja, w której może on dysponować aktualnymi i trafnymi informacjami pozwalającymi odpowiedzieć na wszystkie nurtujące go pytania badawcze. Posiadanie danych zbieranych równolegle według opisanych wyżej dwóch paradygmatów, o ile sytuacji takiej całkowicie nie gwarantuje, o tyle znacznie ją uprawdopodobnia względem takiej, w której dane zostały pozyskane w jeden tylko sposób.

Omówione kwestie metodologiczne nabierają szczególnego znaczenia w odniesieniu do problematyki migracji. Informacje na ten temat są zbierane w sposób ciągły przez GUS, w ramach badania ruchu ludności organizowanego według planów badań statystycznych statystyki publicznej. Badanie jest w pełni standaryzowane i bazuje na danych urzędowych, przekazywanych na podstawie obowiązku statystycznego. Wyniki są zatem metodologicznie rzetelne i porównywalne zarówno w aspekcie czasowym, jak i przestrzennym. Istotną jednak cechą podejścia badawczego GUS jest oparcie przyjętej w jego ramach definicji migranta na zaistnieniu faktu meldunku na pobyt stały bądź wymeldowywania się z pobytu stałego w danej miejscowości. W obecnych realiach, przy braku ustawowego obowiązku meldunkowego i rosnącej mobilności przestrzennej ludności wskutek działania procesów globalizacyjnych powiązanych z rozwojem i upowszechnianiem się nowoczesnych narzędzi komunikacji, cecha ta jest coraz częściej uznawana za wadę.

Oprócz problemów definicyjnych, dostrzegalna współcześnie jest też potrzeba uzupełniania wiedzy tworzonej na podstawie wyników badań GUS o dodatkowe, wykraczające poza ich zakres, kategorie informacji. Mowa tu na przykład o społecznych

i statutowych cechach migrantów, ich kwalifikacjach zawodowych, motywach kierujących ich decyzjami, czy też planach powrotu bądź pozostania w miejscu emigracji.

Analizy natężenia strumieni migracyjnych czynione przez różne instytucje (w tym oczywiście GUS) na danych pochodzących z ostatnich dwudziestu lat pokazują tymczasem, że po znaczącym odpływie migrantów z Polski tuż po przystąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej, w ostatnich latach obserwować można tendencję odwrotną. Przejawia się ona nasileniem powrotów emigrantów z okresu poakcesyjnego, a jednocześnie wzrostem napływu imigrantów, głównie z państw trzecich (tj. spoza UE). Wskutek tego Polska z kraju emigracyjnego stała się krajem emigracyjno – imigracyjnym, a zdaniem niektórych analityków – wręcz krajem imigracyjnym¹. Zwrot ten określany bywa niekiedy mianem przejścia migracyjnego². Siła i kierunek omówionych zmian skłoniła badaczy z Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego do sformułowania projekcji, że o ile sytuacja ekonomiczna i geopolityczna pozostanie stabilna, można spodziewać się w najbliższych latach intensywniejszych powrotów, a także mniejszej liczby wyjazdów³. Powodować to jednak będzie nieuchronnie wzrost znaczenia problemów związanych z reintegracją osób powracających z lokalnymi rynkami pracy. Już obecnie dostępne wyniki badań wskazują, że reemigranci doświadczają w kraju barier w dostępie do zatrudnienia, a także i na samym stanowisku pracy. Istotne odczuwalne przeszkody wiążą się z wykorzystaniem umiejętności miękkich pozyskanych za granicą. Polscy pracodawcy często nie byli ich w stanie rozpoznać ani tym bardziej docenić. Szczególnie w badaniach jakościowych reemigranci zwracali uwagę, że często ich sugestie były odrzucane jako obce lub wręcz traktowane jako próba wywyższania się czy pouczenia.

Niekiedy jedyną możliwością przezwyciężenia takich trudności okazywało się założenie własnej działalności gospodarczej⁴. Problemy dotyczyły także licznej wśród migrantów poakcesyjnych kategorii osób, które za granicą wykonywały pracę poniżej swoich kwalifikacji. Po powrocie doświadczaly one często trudności ze znalezieniem pracy zgodnej ze swoim wykształceniem czy formalnym przygotowaniem zawodowym⁵.

---

¹ Por.: *Pracownicy migrujący do Polski z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Bariery, utrudnienia i możliwe kierunki działań*; Centrum Analiz Społeczno – Ekonomicznych, Warszawa, 01.12.2025; s. 11; zob. też: *Powroty Polek i Polaków z migracji po 2015 r. – szanse i wyzwania*; Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2025; s. 19; 22; 49

² *Powroty Polek i Polaków z migracji po 2015 r. – szanse i wyzwania*; Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2025; s. 22

³ Tamże; s. 49

⁴ Tamże; s. 56

⁵ Tamże, s. 55-56

Wejście w posiadania aktualnej wiedzy o migracjach i ich okolicznościach powinno stanowić obiekt zainteresowania instytucji rynku pracy, w tym szczególnie służb zatrudnienia. I tak też jest w rzeczywistości. Jak zauważają autorzy *Planu Rozwoju PSZ na lata 2025-2027* – dokument opracowany został przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) w 2025 roku – „poza granicami Polski przebywa obecnie czasowo ok. 1,55 mln polskich obywateli. Znaczna część z nich to migranci poakcesyjni, osoby w dużej mierze jeszcze młode, przedsiębiorcze i potrafiące pracować w środowisku międzynarodowym, które zgromadziły duże doświadczenie zawodowe, a nierzadko również kapitał finansowy. Wyzwaniem jest dotarcie z informacją i ofertą dotyczącą możliwości kontynuacji kariery zawodowej, przedsiębiorczej lub inwestorskiej w Polsce do osób biorących pod uwagę powrót do ojczyzny”⁶. Polityka publicznych służb zatrudnienia (PSZ) na rzecz takich osób ma być zatem prowadzona w taki sposób, by stymulować ich powroty zza granicy, co stanowi jeden z wyodrębnionych celów wspomnianego Planu. Zadania wojewódzkich urzędów pracy polegać mają w tym zakresie na analizie potencjału migracji powrotnych do poszczególnych województw oraz wspieraniu powrotów Polaków z UE/EFTA w ramach sieci EURES⁷. Doprecyzowując te kwestie MRPiPS zaleca wojewódzkim urzędом pracy w szczególności:

- określenie zapotrzebowania w regionach na pracę i umiejętności mieszkańców, którzy wyjechali za granicę,
  - ocenę możliwości przyciągania migrantów powrotnych przez regionalny rynek pracy.
- Wskazane jest również prowadzenie badań bezpośrednio na populacji (populacjach) migrantów, o ile wojewódzkie urzędy pracy mają taką możliwość.

WUP w Łodzi posiada doświadczenie w badaniu zjawiska migracji na poziomie regionalnym. W 2012 roku zlecił on, poprzez Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi, przeprowadzenie dwóch badań na ten temat. Objęły one aktywnych zawodowo emigrantów zarobkowych z terenu województwa łódzkiego, przy czym w pierwszym przypadku były to osoby, które wyjechały za granicę⁸, w drugim przypadku zaś osoby, które wyjechały do innych regionów Polski⁹. Realizacja badań przypadła zatem na końcówkę pierwszej dekady po akcesji naszego kraju do UE i, jak się można było spodziewać, w odniesieniu do migrantów zagranicznych wnioski były analogiczne do tych formułowanych w kontekście cytowanych wyżej innych analiz obejmujących

---

⁶ Plan Rozwoju PSZ na lata 2025-2027; Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; Warszawa 2025; s. 18

⁷ Tamże

⁸ Por. raport z badania: *Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część I – emigracje*; Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi; Łódź 2012

⁹ Por. raport z badania: *Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część II – migracje wewnętrzne (krajowe)*; Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi; Łódź 2012

analogiczny okres. Tak więc spośród respondentów pracujących za granicą jedynie 27% uważało, że ich pobyt tam jest czasowy i deklarowało chęć powrotu do Polski – choć nawet wśród tej grupy respondentów większość nie była w stanie określić, kiedy to nastąpi¹⁰. Wśród motywów wyjazdu za pracę dominowały oczywiście względy finansowe (95% wskazań emigrantów zarobkowych), ale ważną przesłanką była także możliwość znalezienia pracy w ogóle: 66% emigrantów zarobkowych wskazywało, że w Polsce doświadczyło trudności w tym względzie¹¹. Z drugiej strony trzeba mieć na uwadze, że nawet jeśli praca za granicą była dla emigrantów atrakcyjna pod względem finansowym, to jednak znacznie częściej niż w przypadku zatrudnienia w kraju wiązała się z wykonywaniem zadań znacznie poniżej posiadanych kwalifikacji zawodowych. W dłuższej perspektywie zatem mogło to powodować stagnację czy wręcz regres zawodowy, a w konsekwencji frustrację i poczucie spadku globalnej jakości życia¹². Należy przy tym odnotować, że objęci badaniem migranci pracujący w Polsce¹³ częściej zajmowali stanowiska m.in. specjalistów (10% w Polsce, 3% za granicą), pracowników biurowych (14% w Polsce, 4% za granicą), pracowników usług i sprzedawców (32% w Polsce, 18% za granicą), czy też robotników przemysłowych i rzemieślników (28% w Polsce, 15% za granicą). W przypadku zaś pracy za granicą migrujący mieszkańcy województwa łódzkiego pracowali przede wszystkim w najprostszych zawodach – jako pracownicy przy pracach prostych (31% za granicą, 25% w Polsce) lub w rolnictwie (25% za granicą, jedynie 8% w Polsce)¹⁴.

W obliczu oddziaływania wspomnianych czynników, a także wobec wzrostu zamożności Polski na tle krajów tzw. „Zachodu” w ostatnich latach, zasadnym jest przewidywanie, że liczba migracji powrotnych na teren naszego kraju, jak również poszczególnych jego regionów, będzie w najbliższym czasie rosła. Taki trend jest widoczny w statystykach GUS. Pomimo stale ujemnego salda migracji wewnętrznych, region nasz charakteryzował się jednak w ostatnich latach sumarycznym przyrostem liczby zameldowań na pobyt stały – i to zarówno osób przybywających zza granicy, jak i z innych regionów Polski. W 2024 r. łączna liczba zameldowań wyniosła w województwie łódzkim 4775 (wobec 4337 w 2022 r.) dla osób przybyłych z terenu Polski oraz 731 (wobec 563 w 2022 r.) dla osób przybyłych z zagranicy¹⁵.

---

¹⁰ *Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część I – emigracje*; Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi; Łódź 2012; s. 90

¹¹ *Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część I – emigracje*; Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi; Łódź 2012; s. 51

¹² Tamże, s. 13.

¹³ Respondentami w badaniu byli aktywni zawodowo mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy w okresie 5 lat poprzedzających jego realizację pracowali za granicą. W momencie badania mogli oni zatem pracować w Polsce.

¹⁴ *Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część I – emigracje*; Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi; Łódź 2012, s. 95

¹⁵ Dane z Banku Danych Lokalnych; GUS

Wobec tak rysującego się kierunku zmian coraz bardziej istotnym staje się postulat uzyskania przez instytucje rynku pracy tych ważnych dla omawianej problematyki danych szczegółowych, które wykraczają poza zakres analiz prowadzonych przez GUS. Szczególnie istotną staje się możliwość ustalenia, jak wygląda mobilność przestrzenna ogółu osób migrujących – a nie tylko tych, które meldują się na pobyt stały bądź wymeldowują się z pobytu stałego na terenie województwa łódzkiego. Z punktu widzenia założeń definicyjnych przyjętych w Planie Rozwoju PSZ na lata 2025-2027 niezbędne jest też pozyskanie informacji o tym, jaką frakcję imigrantów do województwa łódzkiego stanowią migranci powrotni. Inne zakresy pożądaných informacji dotyczą m.in.: społecznych i demograficznych cech migrantów powrotnych, w tym kwalifikacji i umiejętności zawodowych, ich planów zawodowych, włączywszy te związane ze zmianą miejsca zamieszkania, a także czynników wpływających na podejmowanych przez nich decyzje w tym zakresie.

Planowane badanie pt. *„Migracje powrotne do województwa łódzkiego. Potencjał korzyści dla regionalnego rynku pracy”* bazować będzie w głównej mierze na założeniach metodologicznych, jakie przyjęto dla badania pt. *„Mobilność zarobkowa mieszkańców województwa łódzkiego - część I – emigracje”*. Przyjmie jednak odwrotny kierunek spojrzenia na analizowane zjawiska – zamiast na emigracjach skupi się na migracjach powrotnych. Przy tym zastosowany w badaniu zakres definicji migracji powrotnych denotować będzie – co istotne – nie tylko powroty zagranicznych migrantów zarobkowych, lecz także powroty migrantów zarobkowych wewnętrznych (z terenu Polski). Uzyskane wyniki będą statystycznie reprezentatywne dla województwa łódzkiego oraz jego podregionów. Jako takie zatem będą stanowić źródło zarówno trafnej, jak i rzetelnej informacji, mogącej znaleźć zastosowanie przy projektowaniu działań sprzyjających reintegracji przybyłych osób z lokalnymi rynkami pracy.

4. OPIS ORGANIZACJI BADANIA.

Zwieńczeniem badania będzie Raport końcowy zawierający: 1) analizę zebranego materiału badawczego; 2) syntetyczne wnioski z analizy zebranego materiału empirycznego; 3) wynikające z poszczególnych wniosków rekomendacje dotyczące konkretnych działań bądź kierunków realizacji polityki regionalnej.

Raport końcowy zostanie opublikowany w formie, w jakiej nadeśle go Wykonawca, zatem stanowić powinien dzieło kompletne, przygotowane do opublikowania. Chyba, że w przesłanej formie nie będzie nadawał się do publikacji. Uwagi Zamawiającego co do uzupełnienia lub korekty raportu są dla Wykonawcy wiążące.

Po wprowadzeniu ewentualnych, uzgodnionych z Zamawiającym, korekt merytorycznych do treści Raportu końcowego, Wykonawca podda jego tekst redakcji językowej oraz korekcie językowej. Redakcja tekstu wykonana zostanie przez profesjonalnego redaktora językowego, a korekta tekstu przez profesjonalnego korektora. Koszty obydwu usług, jak również wybór ich dostawców pozostają po stronie Wykonawcy badania.

Po przekazaniu przez Wykonawcę badania Raportu końcowego, Zamawiający podda go (na swój koszt) recenzji naukowej. Recenzja sporządzona zostanie przez niezależnego recenzenta – pracownika naukowego posiadającego co najmniej stopień doktora oraz mającego wiedzę i doświadczenie w zakresie badanej problematyki (poświadczone udziałem w przedsięwzięciach badawczych bądź publikacjami). Wykonawca, po konsultacji z Zamawiającym, powinien uwzględnić w raporcie ewentualne uwagi zawarte w recenzji.
(Należy zaplanować odpowiedni czas na realizację tego zadania w harmonogramie).

Raport końcowy winien być dostarczony Zamawiającemu jako plik źródłowy (Microsoft Office 2013). Zastrzega się, iż Zamawiający będzie miał możliwość edytowania tekstu zawartego w Raporcie końcowym, jak też danych zaprezentowanych we wszystkich tabelach, wykresach, rysunkach, czy innych elementach graficznych w nim zawartych.

5. TECHNIKI BADAWCZE.

W badaniu zastosowane zostaną następujące techniki badawcze:

- 1) analiza desk research,
- 2) wywiad grupowy zogniskowany (Focus Group Interview; FGI), wywiad kwestionariuszowy typu CAPI (Computer Assisted Personal Interview).

6. OPIS RESPONDENTÓW BADANIA I DOBÓR PRÓBY.

Zamawiający dopuszcza wykorzystanie alternatywnych wariantów doboru próby podczas realizacji badania. Wykonawca może zaprezentować pomysł odmienny od koncepcji Zamawiającego. Pamiętać jednak należy, że jest zobowiązany realizować cele badania przedstawione w SWZ.

Etap I realizacji badania

Analiza desk research sporządzona dla obszaru woj. łódzkiego z użyciem ogólnie dostępnych danych statystycznych (ilościowych i/lub jakościowych) tworzących kontekst (tło badawcze) dla opisu badanej grupy. Zamawiający wymaga przy tym, by w

następstwie analizy danych wtórnych Wykonawca przedstawił w ramach jednolitego, spójnego w treści i formie opracowania co najmniej:

- ✓ Zarys historyczny emigracji zarobkowej w Polsce; co najmniej od początku transformacji ustrojowej, tj. od 1989 roku do chwili obecnej;
- ✓ Przegląd metod badania emigracji w Polsce;
- ✓ Charakterystykę zjawiska emigracji zarobkowej w województwie łódzkim;
- ✓ Charakterystykę aktualnej sytuacji na rynku pracy województwa łódzkiego.

Etap II realizacji badania

Badanie jakościowe.

Zastosowana zostanie technika wywiadu grupowego zogniskowanego (FGI).

Zbiorowość badaną stanowić będą doradcy zawodowi, w tym doradcy EURES, oraz przedstawiciele pozarządowych agencji pośrednictwa pracy odpowiedzialni za świadczenie usług pośrednictwa pracy na terenie województwa łódzkiego. Przyjmuje się jednak, że w pojedynczej grupie focusowej liczba doradców EURES nie będzie większa niż 2.

Faza właściwa badania obejmie 2 wywiady grupowe zogniskowane (FGI) przeprowadzone w grupach liczących od 6 do 10 uczestników.

Fazę właściwą badania poprzedzi pilotaż narzędzia, przeprowadzony na 1 grupie focusowej liczącej od 6 do 10 uczestników.

W przypadku udokumentowanych przez Wykonawcę trudności w realizacji FGI w formie stacjonarnej, wywiady mogą być – za zgodą Zamawiającego – przeprowadzone częściowo zdalnie; poprzez platformę internetową. Zamawiający wymaga jednak, by liczba zdalnych uczestników FGI nie była większa niż 2 osoby w każdej z grup.

Etap III realizacji badania

Badanie ilościowe. Zastosowana zostanie technika wywiadu kwestionariuszowego typu CAPI (Computer Assisted Personal Interview).

Badaniem objęte zostaną osoby, które:

- ✓ Są w wieku 18-60/65 lat,
- ✓ Obecnie pracują poza granicami województwa łódzkiego, ale przed wyjazdem z województwa łódzkiego mieszkały na jego terenie od co najmniej 6 miesięcy;
- ✓ Obecnie nie pracują poza granicami województwa łódzkiego, ale pracowały tam w ciągu ostatnich 5 lat przez łączny okres co najmniej 2 miesięcy, z

zastrzeżeniem, że przed wyjazdem z województwa łódzkiego, a jeśli wyjazdów tych było więcej, to przed pierwszym z nich, mieszkały na terenie województwa łódzkiego od co najmniej 6 miesięcy.

Jako **osoby pracujące** traktować się będzie takie osoby, które w tygodniu poprzedzającym badanie wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą im zarobek lub dochód, a więc:

- były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego;
- prowadziły własną działalność gospodarczą (w tym działalność rolniczą);
- pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- nie pracowały czasowo (z powodu choroby, urlopu, strajku itp.), ale miały pracę.

Jako **migracje powrotne** względnie **reemigrację** do województwa łódzkiego definiować się będzie powroty do województwa łódzkiego tych jego mieszkańców, którzy wcześniej wyemigrowali poza jego granice, na ogół w celach zarobkowych. Zakres definicji obejmuje więc zarówno powroty z migracji wewnętrznych (na obszarze Polski), jak i migracji zewnętrznych (poza obszarem Polski).

Badanie będzie mieć charakter reprezentacyjny, tzn. zostanie przeprowadzone na losowej warstwowej próbie gospodarstw domowych. Jako kryterium warstwowania próby przyjmuje się podział województwa łódzkiego na podregiony. Losowy charakter próby osiągnięty zostanie dzięki zastosowaniu techniki random route. Punkty startowe losowane będą z operatu TERYT. Minimalna liczebność próby we właściwej fazie badania wynieść ma 1000 osób. Należy zwrócić uwagę, że dla określonej na potrzeby badania populacji generalnej nie są dostępne żadne dane pochodzące ze statystyk publicznych. Tym samym nie jest też możliwe dokładne policzenie statystyk ekstrapolacyjnych z próby o takiej wielkości. Zakładając jednak, że górna graniczna liczebność uniwersum nie będzie większa od sumy wszystkich osób pracujących w województwie łódzkim, powiększonej o liczbę ludności z obszaru tego województwa czasowo przebywającej za granicą oraz zsumowaną wielkość odpływu migracyjnego z województwa łódzkiego w ramach migracji wewnętrznych z lat 2019-2023¹⁶ - co na podstawie danych GUS z końca 2023 r. dawałoby razem 1205,4 tys. osób¹⁷ – bezpiecznym jest dopuszczenie możliwości wnioskowania z maksymalnym błędem

---

¹⁶ Odpowiada to przyjętemu w ramach kryteriów doboru próby założeniu, że jedną z badanych kategorii będą osoby, które w momencie badania nie pracują poza granicami województwa łódzkiego, ale pracowały tam w ciągu ostatnich 5 lat przez okres co najmniej 2 miesięcy.

¹⁷ Wg danych GUS na koniec 2023 r. (tj. najbardziej obecnie aktualnych), liczba pracujących w województwie łódzkim wynosiła 995,9 tys., liczba ludności z województwa łódzkiego czasowo przebywającej za granicą: 66,8 tys.; sumaryczny zaś odpływ migracyjny z województwa łódzkiego w ramach migracji wewnętrznych z lat 2019-2023 osiągnął 142,7 tys. osób.

standardowym wynoszącym co najwyżej 4%, przy poziomie ufności wynoszącym co najmniej 95%.

W razie trudności z przeprowadzeniem badania techniką CAPI dopuszcza się realizację próby techniką CATI (Computer Assisted Telephone Interview) bądź ankietą CAWI (Computer Assisted Web Interview). Trudności takie muszą jednak być przez Wykonawcę uzasadnione i pisemnie udokumentowane. Ewentualna aranżacja badania alternatywną techniką następować będzie po zainicjowaniu kontaktu z respondentem w jego miejscu zamieszkania; pod wylosowanym uprzednio adresem. Zakłada się jednak, że użycie techniki CAWI będzie zarezerwowane wobec osób, które w momencie badania będą przebywały poza wylosowanym gospodarstwem domowym i nie będzie możliwe, do zakończenia czynności badawczych, przeprowadzenie z nimi wywiadu kwestionariuszowego.

Faza właściwa badania poprzedzona zostanie pilotażem narzędzia, w którym Zamawiający wymaga przeprowadzenia przynajmniej 30 wywiadów kwestionariuszowych z osobami należącymi do zdefiniowanej na potrzeby badania zbiorowości generalnej tj. będącymi w wieku 18-60/65 lat oraz:

- obecnie pracującymi poza granicami województwa łódzkiego, ale przed wyjazdem z województwa łódzkiego mieszkającymi na jego terenie od co najmniej 6 miesięcy lub
- obecnie niepracującymi poza granicami województwa łódzkiego, ale mającymi w ciągu ostatnich 5 lat doświadczenie pracy poza granicami województwa łódzkiego przez łączny okres co najmniej 2 miesięcy i przed wyjazdem z województwa łódzkiego, a jeśli wyjazdów tych było więcej, to przed pierwszym z nich, mieszkającymi na terenie województwa łódzkiego od co najmniej 6 miesięcy.

. Zakłada się bowiem, że materiał, pozyskany w toku badania pilotażowego, umożliwi Wykonawcy weryfikację pytań kwestionariusza dla celów właściwej fazy badania. Prezentacja rozkładów uzyskanych odpowiedzi powinna być zawarta w Raporcie z badania pilotażowego.

7. Zadania Wykonawcy obejmują:

- a) opracowanie metodologii badawczej,
- b) opracowanie reportu metodologicznego,
- c) przeprowadzenie analizy desk research,
- d) dokonanie doboru uczestników badania jakościowego (minimum 6 osób w każdym FGI),

- e) dokonanie doboru uczestników badania ilościowego (minimum 1030 respondentów),
- f) opracowanie narzędzia badawczego: scenariusza wywiadu grupowego zogniskowanego (FGI),
- g) opracowanie narzędzia badawczego: kwestionariusza wywiadu CAPI/CATI,
- h) przeprowadzenie pilotażu narzędzia w fazie jakościowej badania,
- i) przeprowadzenie pilotażu narzędzi w fazie ilościowej badania,
- j) opracowanie Raportu z badania pilotażowego,
- k) przeprowadzenie badania właściwego,
- l) przeprowadzenie kontroli badania terenowego,
- m) sporządzenie Raportu z wyniku kontroli badania terenowego,
- n) opracowanie Raportu końcowego,
- o) przeprowadzenie redakcji językowej Raportu końcowego,
- p) przeprowadzenie korekty językowej Raportu końcowego,
- q) opracowanie skróconej wersji raportu (nie więcej niż 5 stron A4), niezbędnej do zredagowania informacji kierowanej do osób niepełnosprawnych,
W ramach usługi badawczej Wykonawca przygotuje skrót, który zostanie wykorzystany przez Zamawiającego w celu zapewnienia dostępności raportu z przedmiotowego badania dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności zgodnie z Ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 848), w odrębnym postępowaniu.
- r) przygotowanie na podstawie wyników badania prezentacji multimedialnej w programie Power Point i przekazanie jej Zamawiającemu wraz z ostateczną wersją raportu końcowego.
- s) w przypadku, gdy Zamawiający zorganizuje konferencję podsumowującą wyniki badania – zrekapitulowanie głównych tez raportu końcowego poprzez przedstawienie prezentacji multimedialnej, o której mowa pod lit. r).

Raport końcowy powinien posiadać znamiona pracy twórczej, prezentującej własne wnioski, rekomendacje i zalecenia wynikające z analizy zgromadzonego materiału badawczego. Do zadań Wykonawcy należy redakcja i korekta językowa raportów. Warunkiem koniecznym dla realizacji przedmiotowej usługi jest ujawnienie w publikacji raportu imion i nazwisk autorów bądź redaktorów Raportu z badania.

Raport z badania musi zostać odpowiednio oznakowany. Oznakowanie oznacza umieszczenie wymaganego przez Zamawiającego znakowania/logotypu/ciągu znaków zgodnie z Księgą Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021-2027.

Opracowanie narzędzi badawczych: scenariusza FGI oraz kwestionariusza wywiadu CAPI/CATI należy do zadań Wykonawcy. Projekt scenariusza oraz kwestionariusza będą przedmiotem negocjacji zarówno przed, jak też po badaniu pilotażowym.

Wykonawca zorganizuje i przeprowadzi szkolenie/szkolenia dla ankieterów nt. procedury przebiegu badania. Liczbę szkoleń wyznaczy Wykonawca.

Szkolenie/szkolenia będzie mogło/będą mogły mieć formę zdalną; zakłada się przy tym, że przynajmniej w jednym z nich będzie mógł uczestniczyć przedstawiciel Zamawiającego.

Wykonawca zapewni możliwość uczestniczenia przedstawiciela Zamawiającego, w charakterze obserwatora, w wybranych przez Zamawiającego wywiadach grupowych zogniskowanych. Uczestnictwo może mieć charakter zdalny.

W trakcie realizacji Zamawiający zastrzega sobie prawo wydawania wiążących Wykonawcę zaleceń dotyczących sposobu wykonania usługi.

Sposób dostarczenia ostatecznej wersji raportu uwzględniającej ewentualne uwagi Zamawiającego, recenzenta i redakcję językową (w wersji elektronicznej edytowalnej), nagrań audio lub audio – video z badań terenowych (wywiadów grupowych zogniskowanych) oraz transkrypcji wywiadów, bazy rekordów w programie SPSS, tablic wynikowych w programie EXCEL oraz prezentacji multimedialnej w programie Power Point, Strony ustalą po podpisaniu umowy.

8. Zamówienie musi zostać wykonane w terminie 130 dni kalendarzowych (przeprowadzenie badania i przedłożenie Zamawiającemu raportu końcowego) + 21 dni kalendarzowych na uwzględnienie uwag Zamawiającego i recenzenta + 10 dni na poddanie raportu redakcji językowej i korekcie językowej.

Termin ten liczony będzie od dnia następującego po dniu podpisania umowy.

Terminy poszczególnych etapów badania określi, załączony do oferty, harmonogram wykonania usługi badawczej.

- 9. Do formularza oferty Wykonawcy bezwzględnie powinni załączyć opis sposobu realizacji badania zawierający:**

- a) **TŁO BADAWCZE:** Zamawiający wymaga, aby przedstawiony w treści oferty opis tła badawczego dokumentował fakt przeprowadzenia przez Wykonawcę analizy dostępnych źródeł informacji na temat badanych zjawisk.

Opracowanie powinno więc zawierać wyniki analiz materiałów zastanych co najmniej w następujących tematach:

- ✓ Zarys historyczny emigracji zarobkowej w Polsce; co najmniej od początku transformacji ustrojowej, tj. od 1989 roku do chwili obecnej;
- ✓ Przegląd metod badania emigracji w Polsce;
- ✓ Charakterystyka zjawiska emigracji zarobkowej w województwie łódzkim;
- ✓ Charakterystyka aktualnej sytuacji na rynku pracy województwa łódzkiego.

Zakres treści opracowania winien być spójny z zakresem celów badania zarysowanych w ust. 3 Opisu Przedmiotu Zamówienia (OPZ). Wszystkie wykorzystane źródła danych wtórnych powinny być przez Wykonawcę opisane i oznaczone w sposób umożliwiający ich prawidłową identyfikację oraz ewentualną weryfikację przez Zamawiającego. Zamawiający rozumie przez to wskazanie: autora / redaktora – gdy występuje; tytułu dzieła; wydawcy dzieła; roku i miejsca wydania dzieła; numeru strony / tabeli / wykresu, jeśli podawany jest konkretny cytat lub nawiązanie do niego, bądź też przytaczane konkretne dane statystyczne. Tło badawcze powinno zawierać minimum 4 strony tekstu (format A4, czcionka rozmiar 12 odstęp 1,5).

- b) **PROPONOWANY DOBÓR PRÓBY:** Zamawiający wymaga, iż Wykonawca zaproponuje i uzasadni schemat doboru jednostek do badania, jak również przedstawi propozycję sposobu realizacji próby badawczej w terenie.

Dla dochowania celu badania zastrzega się uwzględnienie niżej wymienionego kryterium.

Badaniem mają być objęte:

W komponentcie jakościowym: dobrani celowo doradcy zawodowi w tym doradcy EURES oraz przedstawiciele pozarządowych agencji pośrednictwa pracy odpowiedzialni za świadczenie usług pośrednictwa pracy na terenie województwa łódzkiego.

W komponentcie ilościowym: dobrane losowo osoby w wieku 18-60/65 lat, które w momencie badania będą pracować poza granicami województwa łódzkiego lub takie, które w momencie badania nie będą pracować poza granicami województwa łódzkiego, ale pracowały tam przez co najmniej 2 miesiące w okresie 5 lat poprzedzających badanie.

Szczegółowe wytyczne dotyczące charakterystyki prób badawczych zawarte są w pkt. 6 Opis respondentów badania i dobór próby).

- c) **NARZĘDZIA BADAWCZE:** Zamawiający oczekuje, iż Wykonawca na podstawie celów badania z uwzględnieniem wskazanych przez

Zamawiającego kryteriów doboru jednostek do badania opracuje następujące narzędzia badawcze:

- scenariusz wywiadu grupowego zogniskowanego (FGI) do doradców zawodowych oraz przedstawicieli pozarządowych agencji pośrednictwa pracy odpowiedzialnych za świadczenie usług pośrednictwa pracy na terenie województwa łódzkiego.
- kwestionariusz wywiadu CAPI, skierowany do osób w wieku 18-60/65 lat, które w momencie badania będą pracować poza granicami województwa łódzkiego lub takich, które w momencie badania nie będą pracować poza granicami województwa łódzkiego, ale pracowały tam przez co najmniej 2 miesiące w okresie 5 lat poprzedzających badanie.

d) OPIS SPOSOBU ORGANIZACJI BADANIA, w tym:

- Opis sposobu rejestracji danych i prezentacji wyników badania,
- Plan pracy (harmonogram działań) zgodny z wymogami Zamawiającego, podzielony na etapy pracy nad realizacją badań i przekazaniem wyników badań oraz sporządzeniem raportów dla Zamawiającego. Plan musi zawierać wskazanie zadań realizowanych w poszczególnych etapach, wraz z liczbą dni przeznaczonych na ich wykonanie, ale bez wskazania konkretnych dat, które będą uzależnione od daty zawarcia umowy. W planie pracy należy uwzględnić: czas przeprowadzenia pilotażu narzędzi do badania ilościowego, badania jakościowego, czas przekazania Zamawiającemu raportu z pilotażu, czas przekazania Zamawiającemu Raportu końcowego, czas przeznaczony na dokonanie redakcji językowej i korekty językowej raportu końcowego (po uzgodnieniu ostatecznej jego treści z Zamawiającym), czas zgłaszania przez Zamawiającego uwag do wyników każdego z etapów planu pracy, czas przekazania Zamawiającemu Raportu z kontroli badania. Zamawiający zastrzega sobie prawo wnoszenia uwag do raportu końcowego w okresie 14 dni od jego otrzymania;
- Konspekt Raportu końcowego – uporządkowany wykaz poszczególnych części/rozdziałów Raportu (z podaniem roboczych tytułów), wraz z ich opisem tematycznym. Konspekt Raportu końcowego powinien być potwierdzeniem przeprowadzenia przez jego Autorów wnikliwej analizy tematu badania. W swej treści Konspekt powinien nawiązywać do merytorycznej zawartości wybranych składowych koncepcji badawczej tj.: głównych celów badania, tła badawczego oraz narzędzi badawczych. Pod względem formalnego uporządkowania treści raportu, Zamawiający wymaga zawarcia w niej, jako wydzielonych jednostek redakcyjnych:
  - ✓ zarysu koncepcyjnego badania;

- ✓ opisu wyników badania;
- ✓ wniosków i rekomendacji z badania.